

معمارنت: شصت و سومین نشست شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران ۸ تیرماه ۹۵ به معرفی تدوین برنامه ارتقای کیفیت زندگی در مرکز تاریخی شهر تهران اختصاص داشت. در این نشست عابد مالکی شهردار منطقه ۱۲ و علی محمد سعادت قائم مقام شهردار منطقه ۱۲ گزارشی از برنامه فوق ارائه دادند. در پنل این نشست سید محسن حبیبی، علی غفاری، مظفر صرافی به همراه کامران صفا منش، سعید سادات نیا، بهرام فریور صدری، بهروز پاکدامن، احمد مسجد جامعی و علی بدری نظرات خود را اظهار داشتند.

در ابتدا سعید ایزدی با اشاره به تجربه حوزه بازآفرینی در رشت و سبزواری و ابعاد متنوع آن از شهردار منطقه ۱۲ و قائم مقام آن خواست تا تجربه مرکز تاریخی تهران را ارائه نمایند تا در هر سه وجه انگیزه مدیران، تدوین برنامه و اولویت‌های اجرایی قابلیت الگوبرداری از این تجارب فراهم شود.

عابد مالکی شهردار منطقه ۱۲ با نمایش فیلمی به تشریح شرایط مرکز تاریخی تهران پرداخت.

او برنامه ارتقاء کیفیت زندگی در مرکز تاریخی شهر تهران را با دو رویکرد توسعه گردشگری و زیست مومنانه از طریق پروژه‌های کوچک مقیاس محلی دانست. منطقه ۱۲ با ۲۴۰/۰۰۰ نفر جمعیت رو به کاهش و ۱۶۰۰ هکتار مساحت شامل ۶۰۰ هکتار بافت فرسوده در محدوده بین خیابان انقلاب، وحدت اسلامی، حافظ و مولوی واقع شده است. او مسائل منطقه ۱۲ را پیچیده‌ترین چالش در مناطق شهری تهران ذکر کرد که این برنامه سعی در افزایش عمومی عرصه زندگی در این منطقه دارد.

سپس، علی محمد سعادت قائم مقام شهردار منطقه ۱۲ با اشاره به سیاست‌های بالادستی بر احیاء و مرمت بافت‌های تاریخی، احیاء زیرساخت‌های شهری، پایش طرح تفصیلی شهر تهران، تقویت عرصه‌های عمومی و نشانه‌های عمومی (میدان مشق، بهارستان و...)، تقویت حرکت پیاده، خدمات زیباسازی شهری و مدیریت پسماند اشاره کرد.

عابد مالکی در ادامه به حوزه حمل و نقل و انضباط ترافیکی حضور ۴۰۰/۰۰۰ موتورسیکلت، ۲/۰۰۰/۰۰۰ نفر جمعیت مراجعه کننده، حجم زیاد حمل و نقل بار، پرداخت و راه کارهای، توسعه سیستم حمل و نقل همگانی (اتوبوس، مترو، تراموا، موتورسیکلت‌های برقی و...)، هوشمند سازی حمل بار و استفاده از دوچرخه را در این رابطه برشمرد.

او سپس به آسیب‌های اجتماعی محله هرنندی، جذب کارتن خواب‌ها و ایجاد امنیت در این محله (جمع آوری حدود ۴۵۰۰ کارتن خواب در محلات فرحزاد و هرنندی و... در سطح شهر تهران) و اشتغال ساکنین به کمک نهادهای غیردولتی اشاره کرد. راه‌اندازی مدرسه کودکان کار صبح رویش با مشارکت یک نهاد غیردولتی برای آموزش کودکان کار، از دیگر اقدامات برنامه بود.

در ادامه علی محمد سعادت به سه سطح برنامه و اقدام زیرساختی اصلاح اسناد فرا دست، برنامه‌های منطقه‌ای و برنامه‌های محلی پرداخت که از طریق جلب مشارکت‌های مردمی، دفاتر تسهیل‌گری، اعضاء شورایاری و متخصصین و مدیران شهری که منجر به برنامه‌ریزی محلات سیزده گانه شده است، اشاره کرد و مدعی شد ساماندهی محورها، مراکز محلات و بازنده سازی دروازه‌های تاریخی شهر تهران نیز طراحی شده است. همچنین در زمینه مکان رویدادها، طراحی مسیر مشروطه در دستور کار قرار گرفته است.

وی سپس به تغییر الگوی ۶۰٪ مساحت، به الگوهای بومی در این برنامه اشاره کرد. توانمندسازی و اشتغال کارتن خواب‌ها و اجرای کنسرت در منطقه از دیگر اقدامات برنامه بود.

تورهای تهران گردی در منطقه جشنواره‌های محلی، شب بازارها برای سرزندگی شبانه و خدمات شبانه و خدمات ورزشی از جمله دیگر اقدامات برنامه برای سرزندگی منطقه است.

طراحی بوستان زندگی در محله هرندي، احیاء بازارچه‌های منطقه، مرمت ابنیه و خانه‌ها و پاک‌سازی جداره‌ها در محدوده و احیاء قنوات از دیگر اجزاء برنامه برشمرده شد.

در ادامه جلسه اعضاء پنل نقطه نظرات خود را ارائه دادند:

مظفر صرافى ضمن تشکر از معرفی برنامه به دغدغه‌های ذهنی خود پرداخت و اظهار داشت که آیا هدف ارتقاء کیفیت زندگی برای مردمی است که مسئله اصلی آن‌ها فقر است؟ آیا غلبه تجارت به سکونت که مزیت نسبی موجود است، این فقرا از آن بهره‌ای می‌برند؟ چگونه به فقر شهری با برخورد به آسیب‌ها و اقدامات مهندسی و جشنواره می‌توان پرداخت؟ آیا مشارکت واقعی بوده است؟ مشارکت این نیست که برنامه‌ای تنظیم شود و فراخوان برای اجرای آن باشد. مشارکت تغییر محیط توسط مردم است و بعد پشتیبانی و عدم وتو مسئولین. گردشگری و تجارت خارجی سبب می‌شود همین فقرا نتوانند در مراکز تجاری ایجاد شده همین زندگی امروز را داشته باشند و موجب مهاجرت آن‌ها می‌شود. چگونه جلو این روند را می‌توان گرفت. با کف‌سازی و... رفع فقر با کسب مهارت‌ها و کسب درآمد در مراکز کارآفرینی ممکن است. آمار چگونه است؟ تجربه بندرعباس و کرمانشاه نشان می‌دهد افراد بعد از آموزش رها شدند. نباید این افراد را به نام بهسازی شهری به فضای شهر راند.

علی غفاری ضمن تأیید نظر مظفر صرافى به نکات مثبت طرح اشاره و سپس بر بعد انسانی و اجتماعی طرح تأکید کرد تا ابتدا به زندگی و بعد به فضا و بنا بتوان پرداخت.

کامران صفامنش ضمن ابراز خوشحالی از طرح به سهیم بودن در نگرانی آقای صرافى اشاره کرد. وی اظهار داشت مسائل مرکز تهران به خاطر تغییر ماهوی مسائل ارتباطات شهری در دو دهه اخیر تغییرات زیادی کرده است و نحوه روبرو شدن با آن هم تغییر کرده است. او ضمن برشمردن تجارب خود در مرکز تاریخی تهران به همکاری نهادهای درگیر یعنی شهرداری، میراث و وزارت راه و شهرسازی به‌عنوان ویژگی دوره جدید اشاره کرد و بر ضرورت تداوم آن تأکید کرد. او ضمن ابراز خرسندی از تحقق بعضی آرزوهای خود به حساسیت ناشی از ویژگی شرایط جدید در امکان ارسال اطلاعات که بعضی از آن‌ها نیز می‌تواند غلط باشد اشاره کرد.

او اظهار داشت ماجراهای خرید املاک در عودلاجان و کارکرد پول در شهر را می‌شناسد و طراحان و مجریان برنامه باید دست‌های مقابل طرح را نیز بشناسد. کنسرت شما و اقدامات در منطقه هرندي با خریداری و تملک زمین‌ها دو حرکت جداگانه و متضاد است که شما باید به آن واقف باشید.

صفامنش اظهار داشت؛ شما اظهار می‌کنید طرح‌های بالادستی را اصلاح می‌کنید ولی ما چنین چیزی نداریم. شما نیاز به استراتژی دارید برای رفع فقر و رونق شهری که فقط منطقه‌ای نیست و دیگر این مرکز تاریخی آن مرکز تهران سابق نیست و بازوهای ارتباطی آن با دورترین نقاط شهری مربوط‌اند. و این مربوط بودن بر اساس سیستم‌های ارتباطی جدید است. او در پایان به نکات مثبت طرح و شروع تحقق آرزوهای خود و اینکه تهران بتواند سرنوشت خود را پیدا کند، اشاره کرد.

سعید سادات نیا به‌عنوان مشاورى که ۳۰ سال است در این منطقه کار می‌کند به تحقق آرزوهای خود در این طرح توسط گروهی مدیران جوان اشاره کرد. او نیز ضمن تأیید نظرات صرافى بر دیالکتیک روبنا و زیربنا در تحقق طرح اشاره کرد و بر ضرورت وحدت

مدیریت اشاره کرد و با توجه به تجارب خود در میدان توپخانه، میدان مشق و بازار بر ضرورت پیاده‌سازی محدوده تأکید کرد تا این ظرف آماده حضور زندگی و خود مردم باشد.

بهرام فریور صدی ضمن ابراز خوشحالی خود از شکل‌گیری همه مفاهیم در طرح توسط مدیریت برنامه اظهار داشت ریشه‌های فقر جای دیگری است و در بافت کهن باید فقرزدایی کرد و فضا آن‌قدر مطلوب باشد تا فقرا بروند و ثروتمندان و هنرمندان و روشنفکران در آنجا ساکن شوند. جذب دفاتر مهندسان مشاور به منطقه بسیار کار خوبی است.

بهر روز پاکدامن پیشنهاد کرد جلسات انفرادی بین صاحب‌نظران و مسئولین طرح برگزار شده و جمع‌بندی نظرات در جلسه آتی ارائه شود تا شاید دستاوردهای بهتری در جمع‌بندی فوق به دست آید. پاکدامن بر ضرورت بازسازی بهترین مجتمع تجاری تهران در بازار فرش تأکید کرد.

علی بدری ضمن تشکر از مجریان طرح بر نبود دید سیستمی و راهبردی در نگاه به بافت اشاره کرد. او بر نبود وحدت نظر در محدوده لاله‌زار، میدان مشق و غیره به دلیل عدم برنامه کلان تأکید کرد. او به ضرورت سند وفاق دستگاه‌ها در این زمینه بر اساس کلان تئوری اشاره کرد تا نیروهای مهاجم متوقف شوند. وی اظهار داشت؛ در بازار شاید عمده‌فروشی باید خارج شود، من با تجارت خارجی موافق نیستم و این‌ها باید در چهارچوب کلان تئوری دیده شود.

احمد مسجد جامعی طرح ارتقاء کیفیت را حاصل کار جمعی دانست که نیاز است در چنین جلساتی نقد و بررسی شود. او ضمن مهم برشمردن بخش‌های تاریخی شهر به مصوب بودن طرح موزه ملی در محدوده میدان مشق اشاره کرد و اینکه به دلیل نبود زمینه اجتماعی طرح اجرا نشد. او تأکید کرد این طرح رویش فکر شده ولی هنوز اجرایش مشکل دارد. او اشاره کرد که بدون مشارکت نخبگان و مردم محلی کاری پیش نمی‌رود و نهادهای غیردولتی به دلیل ارتباط با مردم توانسته‌اند موفق شوند. او اشاره کرد ما در تالار وحدت با هزینه زیاد سعی می‌کردیم برنامه پرده‌خوانی اجرا شود در صورتی که در قهوه‌خانه‌های این محل پرده‌خوانی بوده است. در گزارش‌ها نیز از این محل آن‌چنان یاد می‌شود که انگار قطعه‌ای از جهنم است. در صورتی که این محلات پاسدار فرهنگ بوده‌اند. بازار مدارس قدیم و جدید خودش را داشت و آن‌قدر قدرت تطبیق داشته که اولین بانک آنجا زده شده است. او خواستار شد تا اجماعی در مورد طرح‌های این‌چنینی ایجاد شود.

محسن حبیبی دبیر پنل پیشنهاد کرد که حداقل جلسه بعدی هم در ۲۲ تیرماه به ادامه بحث در این موضوع اختصاص یابد.

در پایان سعید ایزدی به‌عنوان برگزارکننده جلسات هدف سازمان عمران و بهسازی را اطلاع‌رسانی الگوهای مطرح، فراهم کردن شرایط قانون‌مند کردن و امکان ترویج آن در دیگر نقاط اشاره کرد و اظهار امیدواری کرد که مقوله کیفیت در عمل، در پایان جلسات به‌صورت بیانیه و سندی به‌عنوان الگو به‌منظور تعمیم آن تهیه شود.